

Posudek diplomové práce:

Martina PEKAŘOVÁ, *K historii mlýna rodu Veselých (v Táboře) v 17. a 18. století. (Příspěvek k dějinám českého mlynářství).*

Filosofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2011, 90 stran.

Bc. Martina Pekařová se ve své bakalářské práci (ještě jako Šmejkalová) věnovala „Mlýnu jako právní a ekonomické jednotce na příkladu mlýna rodiny Veselých v Táboře“, přičemž mohla vycházet z mimořádně dochovaných rodinných materiálů této dodnes existující mlynářské rodiny a největší pozornost soustředila na existenci mlýna v 19. století. V práci magisterské se rozhodla v tomto tématu pokračovat a zaměřit se na starší období existence mlýna, které bylo v bakalářské práci zpracováno pouze stručně. To znamenalo využít i další materiály a zejména pokusit se i pro starší období dojít k obecnějším závěrům týkajícím se mimořádně zajímavé vrstvy obyvatelstva, jakou mlynáři v minulosti nepochybně představovali.

Diplomovou práci tvoří kromě Úvodu a Závěru celkem pět kapitol. Zatímco poměrně rozsáhlý Úvod (s. 7 – 14) přináší důkladný, velmi zasvěcený a kritický přehled literatury k dějinám mlynářství i souvisejícím otázkám a také rozbor nejdůležitějších dochovaných a využitých pramenů, včetně hmotných, v následující kapitole, nazvané „Mlýny v Táboře“ (s. 15 - 28) podává autorka většinou na základě literatury, ale i s využitím některých pramenů (zejména berní ruly či tereziánského katastru) výklad o četných mlýnech, které se nacházely v okolí města Tábor, přičemž „prochází“ po proudu jednak řeky Lužnice, jednak Tismenického potoka; čtenář blíže neobeznámený s tábořskou topografií by zde nepochybně ocenil připojení alespoň schematického plánu, k orientaci by pomohla i přehledná tabulka, ale na tyto přílohy už autorce bohužel zřejmě nezbyl čas. Kapitola sama nicméně umožňuje vytvořit si představu o počtu a tím do jisté míry i hustotě mlýnských zařízení v okolí Tábora. Množství mlýnů vytvářelo předpoklad i pro fungování mlynářského cechu v tomto jihočeském královském městě, na který se M. Pekařová zaměřila ve druhé kapitole své práce (s. 29 – 39) a podala informace především o dochovaných pramenech, kromě písemných i o již zmíněných hmotných; cechovní knihy pak následně využila pro dohledání informací vztahujících se k členům rodiny Veselých a jejich činnosti v cechu, zejména o vyučení, přijetí do cechu za mistry, přijímání učedníků nebo placení příspěvků či půjčkách, příp. o zastávání funkce cechmistra. Třetí kapitola diplomové práce je již věnována samotnému mlýnu rodu Veselých a jeho počátkům v 16. století (s. 40 - 48) a M. Pekařová v ní s využitím literatury a tábořských městských knih přináší detailní informace (i prostřednictvím dlouhých citátů) o mlýnu a jeho majitelích. Ve stejném duchu pokračuje i v další kapitole pro 17. století (s. 49 – 57), v páté kapitole, nazvané „Mlýn v majetku rodiny Veselých“ (s. 58 - 76) se pak pokouší řešit otázky spojené s původem a svatbou prvního mlynáře z rodu Veselých, Matěje, a jeho příchodem na tehdy Strakovský mlýn po polovině 17. století. Právě díky uvedeným městským knihám, ale i matrikám se jí podařilo tyto otázky vyřešit, korigovat přitom i starší práce R. Cikharta a také upřesnit posloupnost majitelů a doplnit předchozí znalosti, svůj výklad pak dovádí až na začátek 19. století. Připojený Závěr (s. 77 – 79) obsahuje shrnutí výsledků práce, přičemž nastiňuje i perspektivy dalšího bádání (zejména ohledně činnosti mlynářského cechu).

Práci nechybějí potřebné náležitosti – seznam zkratk (s. 80) ani seznam použité literatury a zejména úctyhodný výčet využitých pramenů (s. 81 – 84), autorka připojila i několik obrazových příloh (s. 86 – 90, se seznamem na s. 85), zachycujících již zmíněné hmotné prameny; nutno uvést, že reprodukci písemných pramenů, které by byly jistě zajímavou ilustrací výkladu, bohužel zkomplikovaly jiné, objektivní okolnosti.

Diplomová práce Bc. M. Pekařové představuje velmi detailní sondu do dějin jednoho z mlýnů na Tábořsku a má v podstatě charakter spíše genealogické studie, ostatně v duchu většiny existující „mlynářské“ historické odborné literatury. Z textu práce sice vyplývá a autorka uvádí i v Závěru, že „mlynáři z Nového mlýna patřili mezi mlynářskou elitu“ (s. 78), je ale otázkou – kterou bych ráda položila i v rámci obhajoby – nakolik lze na základě dochovaných pramenů tuto skutečnost doložit i jinak; znamená to i vyjasnění otázky, co znamenalo „patřit mezi elitu“, resp. čím se elita vyznačovala. Je přitom zřejmé, že pramenná základna bude pro zodpovězení těchto otázek jednoznačně limitující.

Martina Pekařová se vzhledem k časové tísní již k vyřešení těchto otázek nedostala. Její diplomová práce ale přesto představuje zajímavý příspěvek k dějinám českého mlynářství, jak ji ostatně sama autorka označila, je psána živým a čtivým jazykem, také počet chyb či překlepů je vzhledem k rozsahu práce minimální. Autorka prokázala, stejně jako již v bakalářské práci, nejen orientaci v problematice, ale tentokrát i v rozsáhlém archivním materiálu. I když se již nedostala k zodpovězení dalších otázek, splňuje diplomová práce Bc. Martiny Pekařové nároky kladené na tento typ prací, mohu ji proto doporučit k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm ještě **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 28. srpna 2011

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.